

Lieta C-753/22

**Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu kopsavilkums saskaņā ar Tiesas
Reglamenta 98. panta 1. punktu**

Iesniegšanas datums:

2022. gada 12. decembris

Iesniedzējtiesa:

Bundesverwaltungsgericht (Vācija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2022. gada 7. septembris

Prasītāja un revīzijas sūdzības iesniedzēja:

QY

Atbildētāja un atbildētāja revīzijas tiesvedībā:

Vācijas Federatīvā Republika

Pamatlietas priekšmets:

Eiropas Savienības dalībvalstī piešķirta bēgļa statusa saistošais raksturs citai dalībvalstij

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets un juridiskais pamats

Savienības tiesību normu interpretācija, LESD 267. pants, it īpaši:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.; turpmāk tekstā – “Direktīva 2013/32”).

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/95/ES (2011. gada 13. decembris) par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV 2011, L 337, 9. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2011/95”).

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp., un labojums – OV 2017, L 49, 50. lpp.) (Dublinas III regula) (turpmāk tekstā – Regula Nr. 604/2013).

Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV 2012, C 326, 391. lpp.) (turpmāk tekstā – “Harta”).

Prejudiciālais jautājums

Vai gadījumā, ja dalībvalsts nevar izmantot Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzētās pilnvaras noraidīt kā nepieņemamu starptautiskās aizsardzības pieteikumu saistībā ar citā dalībvalstī piešķirtu bēgļa statusu, jo dzīves apstākļi šajā dalībvalstī pieteikuma iesniedzēju pakļautu nopietnam necilvēcīgas vai pazemojošas attieksmes riskam Hartas 4. panta izpratnē, Regulas Nr. 604/2013 3. panta 1. punkta otrais teikums, Direktīvas 2011/95 4. panta 1. punkta otrais teikums un 13. pants, kā arī Direktīvas 2013/32 10. panta 2. un 3. punkts, 33. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka fakts, ka bēgļa statuss jau ir piešķirts, liedz dalībvalstij veikt tai iesniegtā starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu neatkarīgi no iepriekšējo procedūru rezultātiem un uzliek tai pienākumu piešķirt pieteikuma iesniedzējam bēgļa statusu, neizvērtējot šīs aizsardzības materiālos nosacījumus?

Atbilstošās Savienības tiesību normas

Direktīva 2013/32, it īpaši tās 10. panta 2. un 3. punkts, 33. panta 1. punkts un 33. panta 2. punkta a) apakšpunkts

Direktīva 2011/95, it īpaši tās 4. panta 1. punkta otrais teikums un 13. pants

Regula Nr. 604/2013, it īpaši tās 3. panta 1. punkta otrais teikums

Hartas 4. pants

Atbilstošās valsts tiesību normas

Asylgesetz (Patvēruma tiesību likums, turpmāk tekstā – “*AsylG*”)

Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet (*Aufenthaltsgesetz*) (Likums par ārvalstnieku uzturēšanos, nodarbinātību un integrāciju Vācijas Federatīvās Republikas teritorijā) (turpmāk tekstā – “*AufenthG*”)

Fakti un tiesvedība

- 1 Prasītāja, kuru *Bundesamt für Migration und Flüchtlinge* (Federālā migrācijas un bēgļu pārvalde, turpmāk tekstā – “pārvalde”) ir atzinusi par tiesīgu saņemt alternatīvo aizsardzību, ir iesniegusi pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu.
- 2 Prasītāja ir 1999. gadā dzimusi Sīrijas valstspiederīgā, kurai jau 2018. gadā Grieķijā tika piešķirts bēgļa statuss. Prasītāja nevar atgriezties Grieķijā, jo saskaņā ar administratīvās tiesas galīgu lēmumu pastāv nopietns risks, ka viņa tiktu pakļauta necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei Hartas 4. panta izpratnē.
- 3 Pārvalde ar 2019. gada 1. oktobra lēmumu piešķīra prasītājai alternatīvās aizsardzības statusu un noraidīja viņas pieteikumu par bēgļa statusa piešķiršanu.
- 4 Administratīvā tiesa prasību noraidīja, pamatojoties uz to, ka izvirzītā prasība neizrietēja no fakta par prasītājai Grieķijā piešķirto bēgļa statusu. Pēc būtības prasītājas pieteikums nav pamatots, jo viņai Sīrijā nedraud vajāšana.
- 5 Pamatojot iesniedzējtiesā celto pārsūdzību, prasītāja būtībā apgalvo, ka atbildētājai ir saistošs jau piešķirtais bēgļa statuss.

Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojums

- 6 Šīs pārsūdzības apmierināšana ir atkarīga no Eiropas Savienības Tiesas (turpmāk tekstā – “Tiesa”) nolēmuma par līgumu interpretāciju.
- 7 Apstrīdētā Pārvaldes lēmuma juridisko vērtējumu Vācijas tiesībās reglamentē *AsylG* un *AufenthG*.
- 8 Saskaņā ar valsts tiesībām prasītājai nav tiesību uz bēgļa statusu saskaņā ar *AsylG* 3. panta 4. punkta pirmā teikuma pirmo daļu, lasot to kopsakarā ar 1. punktu. Tomēr iesniedzējtiesa bez Tiesas prejudiciāla nolēmuma nevar noteikt, vai minēto valsts tiesību normu izpratne ir saderīga ar prejudiciālajā jautājumā minētajām Savienības tiesību normām.
- 9 Tādēļ Tiesai ir jāsniedz atbilde uz iepriekš izklāstīto prejudiciālo jautājumu, jo Tiesas judikatūrā tas nav izskaidrots un atbilde uz to nav acīmredzama.
- 10 Saskaņā ar valsts tiesību aktiem prasītājai nav tiesību uz bēgļa statusu. Šāda prasība neizriet no *AsylG* 3. panta 4. punkta pirmā teikuma pirmās daļas, lasot to kopsakarā ar šā panta 1. punktu, ņemot vērā prasītājas individuālo situāciju. Pārsūdzētajā Administratīvās tiesas spriedumā ir pareizi norādīts, ka prasītāja ir izbraukusi no valsts, lai gan netika vajāta. Faktiskie apstākļi Sīrijā ir jānovērtē tā, ka hipotētiskas atgriešanās gadījumā viņai, visticamāk, nedraudētu vajāšana saistībā ar bēgļa statusu.
- 11 Turklāt saskaņā ar valsts tiesībām prasītāja nav tiesīga izvirzīt minēto prasījumu, pamatojoties uz viņai piešķirto bēgļa statusu Grieķijā. Saskaņā ar *AufenthG*

60. panta 1. punkta otro teikumu konkrētas ārvalsts atzīts bēgļa statuss izslēdz bēgļa izraidīšanu uz šo valsti arī no Vācijas. Tomēr no tā neizriet tiesības uz bēgļa statusa atkārtotu piešķiršanu. Tāpat arī no *AsylG* 3. panta 3. punkta neizriet, ka Pārvaldei tas būtu jebkādā veidā saistošs, jo nav izpildīti tā nosacījumi un nav iespējams atbilstoši piemērot šo noteikumu.

- 12 Iesniedzējtiesa uzskata par nepieciešamu noskaidrot, vai tādās lietās kā šī lieta prejudiciālajā jautājumā minētās Savienības tiesību normas ir pretrunā tam, ka prasītājas iesniegtais starptautiskās aizsardzības pieteikums tiek izskatīts neatkarīgi no agrāko procedūru rezultātiem. Iesniedzējtiesa uzskata, ka šāda citā Eiropas Savienības dalībvalstī piešķirta bēgļa statusa saistošais raksturs dalībvalstij saskaņā ar Savienības primārajiem tiesību aktiem ir izslēgts. Savukārt jautājums par to, vai šāds raksturs varētu izrietēt no sekundārajiem Savienības tiesību aktiem, ir jānoskaidro Tiesai.

Saistošs raksturs, pamatojoties uz Savienības primārajiem tiesību aktiem

- 13 Saskaņā ar LESD 78. panta 1. punkta pirmo teikumu Savienība īsteno kopēju patvēruma, papildu aizsardzības un pagaidu aizsardzības politiku. Šim nolūkam Eiropas Parlaments un Padome saskaņā ar LESD 78. panta 2. punktu paredz pasākumus attiecībā uz kopējo Eiropas patvēruma sistēmu (turpmāk tekstā – “KEPS”). Tā cita starpā ietver vienotu patvēruma statusu trešo valstu pilsoņiem, kas ir derīgs visā Savienībā, kā arī vienotu papildu aizsardzības statusu trešo valstu pilsoņiem, kuriem, neiegūstot Eiropas patvērumu, ir nepieciešama starptautiska aizsardzība (LESD 78. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkts). Ne šie noteikumi, ne citas LESD 77. panta un nākamo pantu normas neļauj secināt, ka bēgļa statusa piešķiršana vienā dalībvalstī liedz izskatīt citā dalībvalstī iesniegtu starptautiskās aizsardzības pieteikumu neatkarīgi no iepriekšējo procedūru rezultātiem. Gluži otrādi – pozitīvu patvēruma lēmumu savstarpēja atzīšana līdz šim nav ieviesta. Tas atbilst arī Eiropas Komisijas nostājai.
- 14 Pamatodamās uz LES 2. un 3. pantu un LESD 67. pantu un 82. panta 1. punktu, Tiesa ir izstrādājusi arī “dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās principu”. Attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu tas paredz, ka ikviena no šīm valstīm, izņemot ārkārtas apstākļus, uzskata, ka visas pārējās dalībvalstis ievēro Savienības tiesības, it īpaši Savienības tiesībās atzītās pamattiesības (Tiesas spriedumi, 2019. gada 19. marts, *Ibrahim* u.c., C-297/17, C-18/17, C-319/17 un C-438/17, EU:C:2019:219, 83. un 84. punkts, kā arī , 2022. gada 22. februāris, C-483/20, *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides* (Ģimenes vienotība – Jau piešķirta aizsardzība), EU:C:2022:103, 28. punkts).
- 15 Tomēr no tā neizriet, ka citas valsts atzīts bēgļa statuss ir saistošs. Šādu tālejošu juridisko seku rašanos izslēdz tas, ka Savienība vēl nav izveidojusi vienotu aizsardzības statusu LESD 78. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta izpratnē. Tādējādi starptautiskās aizsardzības pieteikuma nosacījumu izpildes izskatīšana pēc būtības paliek tās dalībvalsts ziņā, kurā šis pieteikums tika iesniegts.

Saistošs raksturs, pamatojoties uz Savienības sekundārajiem tiesību aktiem

- 16 Savienības sekundārajos tiesību aktos arī nav tāda procesuālo vai materiālo bēgļu tiesību regulējuma, kas skaidri paredzētu kādas dalībvalsts piešķirtā bēgļa statusa saistošu raksturu citā dalībvalstī notiekošā patvēruma procedūrā.
- 17 Tiesa līdz šim vēl nav lēmusi par jautājumu, vai dalībvalstu lēmumu par atzīšanu patvēruma procedūrā saistošais raksturs var izrietēt no Savienības tiesību vispārējā principa, saskaņā ar kuru patvēruma pieteikumu pēc būtības izskata tikai viena dalībvalsts, kas ir noteikta kā atbildīgā atbilstīgi Regulas Nr. 604/2013 III nodaļā paredzētajiem kritērijiem. Šis princips ir izteikts Regulas Nr. 604/2013 3. panta 1. punkta otrajā teikumā.
- 18 Saskaņā ar Tiesas judikatūru šis princips ir viens no Dublīnas III regulas centrālajiem principiem, kas ir KEPS vispārējais pamats (Tiesas spriedums, 2019. gada 2. aprīlis, H. un R. C-582/17, un C-583/17, EU:C:2019:280, 78. punkts). Tāpēc to varētu piemērot arī gadījumos, kas – tāpat kā prasītājas gadījumā – nav vērtējami saskaņā ar Regulu Nr. 604/2013. Līdz ar to vienā dalībvalstī veikts saturiskais izvērtējums varētu būt spēkā visās pārējās dalībvalstīs neatkarīgi no izvērtējuma iznākuma.
- 19 Tāpat Direktīvas 2011/95 4. panta 1. punkta otrā teikuma un 13. panta formulējums nav pretrunā interpretācijai, saskaņā ar kuru atzīšana visās Eiropas Savienības dalībvalstīs varētu būt atkarīga no bēgļa statusa piešķiršanas vienā dalībvalstī.
- 20 Turklāt ir jāņem vērā Direktīvas 2013/32 noteikumi, it īpaši 43. apsvēruma otrais teikums, 10. panta 2. un 3. punkts un 33. panta 1. punkts un 2. punkta a) apakšpunkts.
- 21 Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā dalībvalstīm paredzētā iespēja atteikties no pieteikuma izvērtēšanas, ja cita dalībvalsts ir piešķirusi starptautisko aizsardzību, ko Vācijas Federatīvajā Republikā reglamentē *AsylG* 29. panta 1. punkta 2) apakšpunkts, varētu tikt saprasta kā principa izpausme par patvēruma pieteikuma izvērtēšanu pēc būtības vienā Eiropas Savienības dalībvalstī.
- 22 Tomēr tādā gadījumā kā šis, kad Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktā paredzēto iespēju nevar izmantot, nepārkāpjot Hartas 4. pantu, rodas jautājums, vai vienas dalībvalsts pieņemtam lēmumam par statusa atzīšanu var būt saistošs raksturs attiecībā uz visām dalībvalstīm vai kādas ir tā juridiskās sekas.
- 23 Šajā ziņā iesniedzējtiesa uzskata par pārlicinošu ģenerālvokāta *Pikamäe* nostāju (ģenerālvokāta P. Pikamēes [*P. Pikamäe*] secinājumi lietā *Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides*, (Ģimenes vienotība – Jau piešķirta aizsardzība), C-483/20, EU:C:2021:780, 64. punkts), par kuru Tiesa līdz šim nav paudusi savu viedokli. Saskaņā ar šo viedokli dalībvalstij pret attiecīgo trešās

valsts pilsoni ir jāizturas kā pret personu, kas pirmo reizi piesakās starptautiskajai aizsardzībai, neatkarīgi no tā, kādu aizsardzību viņam vai viņai jau ir piešķirusi cita dalībvalsts. Lai neliegtu Direktīvas 2013/32 33. panta 2. punkta a) apakšpunktam lietderīgo iedarbību, izskatot pieteikumu pēc būtības, nav jāņem vērā pirmās dalībvalsts iepriekš piešķirtā starptautiskā aizsardzība.

- 24 Tomēr dažas norādes par to, ka bēgļa statusa piešķiršana ir saistoša, varētu izrietēt arī no tā, ka šo juridisko seku noliegšana varētu novest pie tā, ka tiktu apieti īpašie noteikumi par izbeigšanu, izslēgšanu un bēgļa statusa atcelšanu saskaņā ar Direktīvas 2011/95 11., 12. un 14. pantu. Tomēr iebildumus pret šādu apiešanas risku izraisa fakts, ka attiecīgā patvēruma procedūra nav saistīta ar pirmajā dalībvalstī piešķirtā bēgļa statusa izbeigšanu vai atcelšanu, bet gan ar to, vai patvēruma meklētājs papildus bēgļa statusam, kas viņam jau ir piešķirts pirmajā dalībvalstī, var iegūt papildu tiesības uz aizsardzību un ar to saistītās tiesības otrajā dalībvalstī, kas izskata pieteikumu.

Līdzšinējā Tiesas judikatūra

- 25 Iesniedzējtiesas ieskatā uz līdzšinējo Tiesas judikatūru nevar pārliecinoši atsaukties, lai atbildētu uz uzdoto jautājumu par saistošo raksturu ne vienā, ne otrā virzienā. Tiesas rīkojumā, 2019. gada 13. novembris, *Hamed* un *Omar* (C-540/17 un C-541/17, nav publicēts, EU:C:2019:964) nav ietverti pietiekami skaidri konstatējumi par jaunas patvēruma procedūras īstenošanas kārtību.
- 26 Rīkojuma 42. punktā Tiesa norādīja: “Turklāt, kā izriet no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu, Vācijas tiesībās ir paredzēta zināma aizsardzība pieteikuma iesniedzējam, kurš, ņemot vērā nopietnu risku tikt pakļautam necilvēcīgai vai pazemojošai attieksmei, kas aizliegta ar Hartas 4. pantu, dalībvalstī, kas viņam jau ir piešķirusi bēgļa statusu, nevar tur atgriezties; tomēr bez jaunas patvēruma procedūras tās neparedz šā statusa atzīšanu un ar to saistīto tiesību piešķiršanu arī Vācijā.”
- 27 Lai gan Tiesa runā, pirmkārt, par “jaunu” patvēruma procedūru, tā attiecas uz izskatīšanu neatkarīgi no agrāko procedūru rezultātiem visos aspektos. Savukārt pārējā sprieduma daļā Tiesa pievēršas tiesībām, kas saistītas ar bēgļa statusu, proti, atzīšanas tiesiskajām sekām. Šo Tiesas konstatējumu var saprast arī tādā nozīmē, ka sākotnējā bēgļa statusa atzīšana vienā dalībvalstī ir saistoša arī pārējām dalībvalstīm.